

**HRAD MURÁŇ – PREHĽAD VYKONANÝCH PRÁČ V ROKU 2020,
V RÁMCI PROJEKTU MK SR,
PODPROGRAM 1.4.: „Zapojenie nezamestnaných do obnovy kultúrneho dedičstva“**

Obec Muráň sa do programu zapojila po ôsmy krát na základe pridelenej dotácie MK SR v spolupráci s ÚPSVaR v Revúcej. Po dobu siedmich mesiacov (od 1.mája do 30.novembra) tak zamestnala 14 pracovníkov, z toho šiestich odborných a ôsmich ako pomocné sily.

Túto sezónu sa práce sústredili na ukončenie konzervácie prejazdovej prístavby hlavného paláca, ďalej doplnenie hornej časti severnej obvodovej steny objektu domu veliteľa.

Je to súčasť prípravy na plánované zastrešenie.

Už každoročne opakujúcou sa rutinou sú činnosti nevyhnutné pre technickú podporu a údržbu hradného areálu.

A) MURÁRSKE A KONZERVAČNÉ PRÁCE:

1. Prejazdová prístavba hlavného paláca

Domurovanie väčšieho objemu muriva nad rekonštruovaným oknom, staršej stavebnej fázy, vrátane osadenia dreveného tesaného prvku do hrúbky muriva.

Náznaková rekonštrukcia nábehov centrálnej klenby prejazdu a tiež súvisiacich vnútorných nároží. Tie chýbali do hĺbky jeden a pol metra, pod súčasnú úroveň terénu.

Dokončenie a vyklinovanie malej klenby prejazdu, smerujúcej k vretenovému schodisku. Tiež premurovanie jej koruny a líca, kvôli správne odtekaniu dažďovej vody, jej izolácia nepriepustným ílom a vysadenie suchomilných rastlín.

2. Dom veliteľ'a

Rozsiahle doplnenie chýbajúcej hornej časti severnej steny. Po očistení torza a následnom porovnaní sa ukázalo množstvo rozdielov a superpozícií, ktoré neboli doriešené v existujúcom pláne obnovy.

Po konzultácii s metodikom a pracovníkom KPÚ Lučenec sa riešila vzniknutá situácia podľa zisteného stavu.

Do nezaslepeného dverného otvoru prístupného schodiskom bol osadený drevený prah.

Všetky otvory mali zošíkmené špalety v záklenkoch a odtlačky po drevených šambránach. Murovalo sa na vymerané ramenáty. Klenby boli podľa pôvodných častí prevažne z tesaného rauvaku (penovec) a tehál.

Taktiež prebehli stabilizačné práce, v zachovanej časti klenby v interiéri. Statika sa každoročne po zimnej sezóne zhoršovala.

Uskutočnilo sa aj plošné čistenie a špárovanie pôvodných murív v exteriéri aj v interiéri.

3. Prace na západnom úseku obvodovej hradby hradu

Domurovanie menších výpadkov a prešpárovanie.

B) TECHNICKÁ PODPORA PRE KONZERVAČNÉ PRÁCE:

1. Transport stavebného materiálu

Drevo, vápno, piesok, náradie a kamene boli vynášané čiastočne aj ochotnými turistami.

2. Čerpanie vody

Ako zdroj technickej vody slúži vzdialená hradná studňa. Z nej sa vysokotlakovým čerpadlom voda zložito prečerpáva cez dve medzistanice do zázemia.

3. Príprava materiálu

Vykonáva sa v stavebnom zázemí pri dome veliteľa (zhruba v strede areálu). Miešanie malty, hasenie vápna, preosievanie plniva, tesanie drevených a kamenných prvkov prevažne z miestnych zdrojov.

4. Stavba lešenia

V členitom teréne je často komplikovaná a je potrebná predošlá úprava okolitého priestoru.

C) REVITALIZAČNÉ ČINNOSTI:

Hradný areál spadá do štvrtého stupňa ochrany prírody, a priestor za hradbami smerom k bralu Cigánka patrí do piateho – najvyššieho stupňa. Preto všetky zásahy do prírodného prostredia ako odstraňovanie náletových drevín, kosenie, hrabanie, a údržba chodníkov boli dopredu prekonzultované a schválené pracovníkom správy NP Muránska planina.

K ďalším činnostiam, ktoré boli vykonávané priebežne počas sezóny, patria: obnova a údržba lavičiek, zábradlí, zbieranie a odvoz odpadkov po turistoch. Tieto činnosti súvisia aj s bezpečnosťou, keďže návštevnosť každoročne stúpa. Snažíme sa zachovať a udržiavať prírodné prostredie čo najviac nedotknuté, aby ruina muránskeho hradu nestratila svoju estetickú hodnotu, ktorá je jej nezanedbateľnou súčasťou.

Záverečnú správu vypracoval Viktor Šima v roku 2020.

Schválil Ing. Roman Goldschmidt, starosta obce.

V Muráni dňa 19.1.2020